

ПРЕС КЛИПИНГ

21. март 2019.

НАСЛОВИ

ПРИКОЧИЛО НОВО ЗАПОШЉАВАЊЕ: Привреде наставиле раст, тржиште рада успорило(стр.3)

Без дана стажа у пензију? (стр.4)

За раднике пред пензију клизно радно време? (стр.5)

Ђорђевић: Више од четири милиона евра за младе у Србији(стр.6)

Трећина самохраних мајки не ради(стр.7)

Побољшани трендови на тржиштима рада(стр.8)

Кривични законик не помаже увек женама(стр.9)

Радници Митросрема у штрајку због неисплаћених зарада(стр.10)

ПРИКОЧИЛО НОВО ЗАПОШЉАВАЊЕ: Привреде наставиле раст, тржиште рада успорило

С. БУЛАТОВИЋ

За годину отворено 68.000 нових радних места, а претходне посао добила чак 231.000 људи

ПРИВРЕДЕ Западног Балкана су за годину дана порасле у просеку 3,9 одсто, око 1,4 одсто више него годину пре. Тржиште рада је, међутим, успорило. Од половине 2017. до половине 2018. године отворено је око 68.000 радних места, на супрот 231.000 претходне године. Експерти нису сасвим сигурни шта су прави разлози, а једно од тумачења је да је - порасла продуктивност радника.

Истраживање Светске банке и Бечког института за међународне економске студије показује да је у овом периоду стопа запосленост у земљама Западног Балкана порасла 1,1 одсто. У Србији је запослених 0,5 одсто више.

- Нисмо сигурни који су разлози слабијег отварања нових радних места - каже Хермина Видовић, виши економиста у Бечком институту. - То може да значи већу продуктивност. Нека истраживања показују и да је за раст запослености потребан раст бруто домаћег производа од четири одсто.

Незапосленост је у региону са 16,2 пала на 15,3 одсто. Србија је по овом параметру нешто боља - стопа незапослености је око 12 одсто. Опште за све земље је да су се млади, од 15. до 24. године, више запошљавали него претходних година. Посао су лакше налазили и високообразовани. Дугорочна незапосленост, дужа од годину дана, карактеристика је читавог региона. И међу њима је највише радника у напону снаге, од 25. до 54. године, са дипломом средње школе.

- Значајно је пало учешће неформално запослених, сиве економије, на тржишту рада - истакла је Хермина Видовић. - Она је расла једино у Албанији и Северној Македонији. У Србији је неформално запослених 30.000 мање него годину пре. Међу неформално запосленима је највише младих мушкараца, старијих жена и људи са нижим образовањем.

Плате запослених на Западном Балкану су мање него у Европској унији. Тако су и номинални трошкови пореза и доприноса мањи. То не важи, међутим, када се они упореде са БДП по глави становника.

- Врло су велики доприноси за социјално осигурање - сматра Гонзало Рејес, виши стручњак Светске банке за социјалну заштиту. - Мерили смо и порезе на рад. Три земље имају више порезе. То су Босна и Херцеговина, Црна Гора и Србија. Приметили смо и ниску прогресивност пореза. Они који примају најниже плате нису ослобођени и плаћају сличне порезе као и они са великим платама. Зато су они са ниским платама у заостатку на тржишту рада. Потребна је пореска реформа како би се увела прогресивност.

МИНИМАЛАЦ НАЈВИШИ У СРПСКОЈ

НАЈВЕЋА бруто минимална зарада у региону је у Републици Српској - 337 евра. У Федерацији БиХ је 311 евра. Следи Црна Гора, у којој најнижа зарада послодавца кошта 288 евра. У Србији износи 285 евра. У Северној Македонији достиже 282, а у Албанији 181 евро.

Без дана стажа у пензију?

Ј. Ж. С.

Да ли је могуће и у Србији увести примања за старије од 65 година који нису радили? У Северној Македонији ускоро примања око 100 евра месечно и за оне са празном радном књижицом

СВИ који напуне 65 година а у радној књижици немају уписан ни дан радног стажа имаће у Северној Македонији право на социјалну пензију. Државна пензија биће 6.000 денара месечно, што је готово 100 евра, и усклађиваће се једном годишње са трошковима живота. Услов за добијање ове принадлежности је да је особа држављанин Северне Македоније и да у њој живи последњих 15 година.

На њу неће моћи да рачунају они који су у браку или живе у ванбрачној заједници, а чији партнер већ ужива пензију. Та категорија грађана, према ставу владе, није социјално угрожена и неће моћи да добија социјалну пензију.

У Србији готово 250.000 људи има 65 и више година и није на списку корисника фонда ПИО, односно живи без пензије. Према последњем попису становништва, у 220.000 домаћинстава бар једна особа не очекује пензиони чек сваког месеца, док у око 18.000 домаћинстава поштар не звони ни за једног брачног друга. На листи најстаријих који живе без пензије више је припадница лепшег пола, односно 85 одсто.

Северна Македонија није прва која је почела да брине о особама које нису никада радиле или немају законом прописане услове за редовно пензионисање. И у Хрватској је 2017. године донета стратегија којом се планира увођење националне мировине најкасније до 2020, а прве исплате биће реализоване највероватније годину касније. Наши суседи су се на овај корак одлучили због неповољне демографске ситуације. У Хрватској су информације о броју оних који живе без пензије врло различите и крећу се од 65.000 до чак 100.000 старијих од 65 година. То су сви они људи који немају минималних 15 година стажа за "старосну мировину".

Овим проблемом у Србији бавила се студија "Социјална заштита у старости: дуготрајна нега и социјалне пензије", чије су ауторке Гордана Матковић и Катарина Станић. Оне процењују да су могуће три опције које би могле да се размотре код нас, а то су подизање породичне пензије до најниже инвалидске, односно старосне пензије, увођење гарантоване пензије или посебног модула социјалне помоћи. За њих је најприхватљивији последњи предлог, али би тада требало размислити о укидању најниже пензије.

- Незапосленост, сива економија и пријављивање радника на најнижу основицу карактеристични су за тржиште рада већ дуги низ година - каже Станић. - То је резултирало великим бројем минималних пензија и знатним бројем оних који неће моћи да остваре право на њу. Трошкови за расходе из ПИО ће се смањивати, а може се очекивати и већи значај социјалних пензија него што је то случај са садашњом генерацијом старих особа.

Ђуро Перић, председник Савеза пензионера Србије, каже да и код нас постоји предлог за увођење оваквог вида примања, али да тренутно финансијска ситуација не дозвољава да се он примени.

- То је лепа идеја, то би био велики допринос солидарности и прави потез једне социјалне државе - каже наш саговорник. - Нарочито за, рецимо, домаћице, које су годинама бринуле о кући и породици, а сада немају примања. Чини ми се да смо тек сада свесни тога колики је био њихов допринос, када смо суочени са катастрофалним демографским подацима у земљи. Много је, међутим, нерешених проблема у нашем пензионском систему, па мислим да је овакво решење још далеко од нас.

Услов за социјалну пензију у Северној Македонији, између осталог, јесте и да особа нема властиту имовину и имовинска права од којих може да се издржава, да није корисник пензије или неке врсте примања по основу старости, инвалидности или издржавања од друге државе. Они који ће примати социјалну пензију имаће право и на накнаду за грејање у износу од 1.000 денара (16 евра) од октобра до марта.

СОЦИЈАЛНА МАЛО НИЖА ОД МИНИМАЛНЕ

НИ у Северној Македонији не постоји процена о томе колико људи испуњава услове нити колико ће новца бити издвојено из буџета за социјалне пензије. Њих неће исплаћивати фонд ПИО, већ центри за социјалну помоћ. Минимална пензија коју исплаћује фонд ПИО особама које су радиле најмање 15 година износи 8.800 денара (око 142 евра), што је само 2.800 денара (45,2 евра) више од нове социјалне пензије.

НЕГДЕ САМО ДОПУНА

ТРЕНУТНО стотинак држава широм света има националне пензије као основни механизам заштите старијих особа од сиромаштва. У развијеним земљама оне су само допуна, као нека врста социјалне помоћи. Осим Новог Зеланда и Холандије, преосталих 20 земаља ОЕЦД такође има неку врсту оваквих примања. У источној Европи она представља обезбеђење минималног дохотка у старости.

За раднике пред пензију клизно радно време?

А. МИКАТА

Истраживање о међугенерациским ставовима могло би да промени положај старијих у Србији. Предлог да им се омогући да раде од куће или да буду ментори

НАШ народ има боље мишљење о старима него о младима, за које се мисли да не доприносе друштву. Такође, пензионери мање финансијски помажу потомцима него што се мисли, показало је истраживање Црвеног крста Србије.

Како разбити предрасуде и подстаћи међугенерациску сарадњу - био је најважнији мотив истраживања које је спровео Црвени крст Србије у сарадњи са Центром за одговорну акцију и уз подршку кабинета министарке без портфеља задужене за демографију и популациону политику проф. др Славице Ђукић Дејановић.

- Живимо у друштву које се убрзано мења, и демографски подаци показују да европско становништво убрзано стари - каже Славица Ђукић Дејановић. - За две деценије трећина становништва биће старија од 60 година, а истраживање ће нам помоћи да предложимо решења за будућност. Треба размишљати о клизном радном времену за људе пред пензијом, који би радили краће или од куће. Међугенерациска солидарност је неопходна и због трансфера знања, па би као профил запослених требало увести менторство.

Министарка Ђукић Дејановић верује да свака генерација мора да нађе своје место у друштву. Као што стари треба да преносе знање и искуство, тако ће и млади обучавати људе у позним годинама новим технологијама, јер је неопходно целог живота учити.

- Истраживање је показало да нам је међугенерациска сарадња потребнија више него икада раније, јер не треба говорити о генерацијама, већ о заједничким интересима - наглашава министарка Ђукић Дејановић. - Развој једног друштва није могућ уколико поделимо наше заједнице по генерацијама и по различитим активностима. Потребно је да развијемо међузависне и мултигенерациске заједнице, у којима ћемо учити једни од других.

Истраживање "Међугенерациска размена и ставови" спроведено је у децембру прошле и у јануару ове године у десет општина у Републици Србији.

У истраживању су учествовале 753 особе различитих генерација. Поред осталих питања, испитаници су одговорили и на питање да ли старији представљају оптерећење за економију своје државе. Охрабрује то што 68 одсто младих, 80 одсто средовечних и 76 одсто старијих сматра да та тврдња није тачна.

ОЛАКШИЦЕ ЗА БРИГУ О ЧЛАНУ ПОРОДИЦЕ

У НАЈСКОРИЈЕ време биће промењен и правни оквир који ће дати олакшице запосленима који брину о остарелом члану породице.

Брига о старом члану заједнице је велика помоћ држави која, захваљујући брижном потомку или рођаку, не мора да преузме обавезу о немоћној особи. Брижним запосленима који су преузели на себе обавезу биће скраћено радно време или ће добити неке друге олакшице.

Ђорђевић: Више од четири милиона евра за младе у Србији

Танјуг

Циљ пројекта "Подршка Европске уније активном укључивању младих", у вредности од 4,7 милиона евра, нова је могућност за запошљавање младих у Србији

БЕОГРАД - Циљ пројекта "Подршка Европске уније активном укључивању младих", у вредности од 4,7 милиона евра, нова је могућност за запошљавање младих у Србији, изјавио је приликом уручивања сертификата организацијама из целе Србије министар за рад, запошљавања и борачка питања Зоран Ђорђевић.

"Пројекат ће у наредне две године бити спроведен у више од 35 општина и градова, а бесповратна средства (грантови) биће додељена организацијама на националном и локалном нивоу како би се младима омогућило да се активније укључе у тржиште рада или да покрену самосталан посао", рекао је Ђорђевић.

ЕУ и Влада Србије бесповратно су доделиле 4,1 милион евра за 24 уговора који се односе на пројекте за младе, док је додатних 600.000 евра обезбеђено за техничку помоћ ресорним министарствима.

"Свакако активна мера политике наше владе јесте брига о младима. Велики проблем су економске миграције. Србија жели да се са тим суочи и да заједнички пробамо да зауставимо одлив људи", рекао је Ђорђевић и додао да овакви пројекти помажу у решавању тог проблема.

Он је још рекао да је питање запошљавања младих питање будућности земље.

"Будућност наше земље је да имамо јасну стратегију како да укључимо младе у све поре друштва, да им дамо право да имају свој посао и да раде и то је основа свега", истакао је Ђорђевић.

Поред министра Ђорђевића, пројекат су удружењима из целе Србије представили и шеф Делегације ЕУ у Србији Сем Фабрици и државни секретар Министарства омладине и спорта Предраг Перуничкић.

Фабрици је истакао да приоритет свих треба да буде да се у Србији осигура место свим младим људима да напредују и остваре свој потенцијал. "Овај пројекат је веома добар пример, јер има за циљ да осигура већу социјалну инклузију младих кроз повећање запослених, омладинских активности, радног искуства и предузетничке праксе међу младима", рекао је он.

Перуничкић је истакао да су овакви пројекти веома битни и да ће млади у Србији уз овакве пројекте имати још боље услове за останак у земљи. Уз помоћ овог пројекта, више од 3.500 младих широм Србије ће добити шансу да се активније укључи у тржиште рада.

Посебан фокус је на младима без квалификација, без запослења и посебно осетљивих група. Ова 24 пројекта ће спроводити републичке и покрајинске институције социјалне заштите, општине и градови, удружења грађана, фондације и образовне установе.

ПОЛИТИКА ONLINE

Трећина самохраних мајки не ради

Аутор: Катарина Ђорђевић

Још једно истраживање и панел о родној неједнакости потврдили су, између осталог, да се жене не запошљавају да би чувале децу и старије чланове породице

Чак 77.000 жена у Србији старости од 25 до 54 године није запослено и не тражи посао зато да би бринуле о деци или старијим члановима породице. Подаци говоре да је стопа радне неактивности већа код жена које имају децу, а ова тенденција је нарочито присутна код самохраних мајки – чак трећина жена које саме гају децу није активно на тржишту рада, истакла је др Јелена Жарковић Ракић, професорка Економског факултета у Београду и директорка Фондације за развој економске науке.

Она је на јучерашњој панел дискусији „Родне неједнакости у Србији”, одржаној на Економском факултету, нагласила да скоро две трећине незапослених жена наводи да их недоступност или висока цена вртића спречава да активно траже посао. У прилог овој тези илустративно говори податак да свега 16 одсто малишана млађих од три године и тек половина деце старости од три до пет година у нашој земљи иде у вртић, а у многим градовима Србије постоји уредба да предност приликом уписивања у обданиште имају деца запослених родитеља. Поређења ради, у земљама Европске уније на снази су тзв. Барселона циљеви, који налажу да трећина деце млађе од три године и 90 одсто деце предшколског узраста детињство проводи у обданишту.

Сем тога, у нашој средини постоји снажан културолошки образац да децу треба да чувају мајка или бака, како би их „сачувале” од прехладе и вируса у обданишту. Због тога се велики број жена врти у зачараном кругу незапослености и немогућности да бригу о деци повери запосленима у предшколском образовању.

– Иако Закон о раду дозвољава скраћено радно време, статистика сведочи да тек 12 одсто жена у нашој земљи користи ту законску могућност – пре свега због тога што минимална основица за обрачун доприноса за социјално осигурање износи 35 процената просечне бруто зараде. То у статистичком преводу значи да зарада жене која ради скраћено радно време износи око 22.000 динара – оценила је др Жарковић Ракић.

Анализирајући стање родне равноправности на тржишту рада, она је истакла да је број дечака и девојчица уписаних у основне и средње школе у Србији готово исти, а број студенткиња за

шест одсто већи од броја младића који уписују факултете. Међутим, родна подела у образовању води сегрегацији на тржишту рада, с обзиром на то да се жене углавном школују за непроизводна и „помажућа” занимања, док су мушкарци више заступљени на факултетима који едукују за производна и економска занимања. О томе сведочи податак да чак две трећине запослених у образовању и здравству чине жене, а да чак 90 одсто запослених у грађевини чине мушкарци.

Професорка Филозофског факултета у Београду и програмска директорка Сецонс групе за развојну иницијативу др Марија Бабовић истакла је да се Србија, према индексу родне равноправности, налази на 22. месту европске листе. Највећи помак Србије у односу на 2016. годину десио се у домену политичке моћи, пре свега због пораста броја жена у парламенту. Међутим, када је реч о социјалној моћи, налазимо се на дну европске лествице, пре свега због малог броја жена у управним одборима медија, научних установа и олимпијских спортова. Ипак, подаци говоре да је родна неравноправност највећа код куће, јер жене чак 3,5 сата више од мушкарца раде у кући, закључила је др Марија Бабовић.

Побољшани трендови на тржиштима рада

Већина нових радних места отворена је у индустрији и услугама, незапосленост достигла историјске минимуме у већини земаља

Резултати тржишта рада на западном Балкану наставили су да се побољшавају, али споријим темпом него претходне године и упркос снажном економском расту у региону, показују резултатима истраживања Светске банке и Бечког института за међународне економске студије, а преноси ТаЊуг.

Према извештају под називом „Трендови на тржишту рада западног Балкана 2019”, који је јуче представљен у Канцеларији Светске банке у Београду, од другог квартала 2017. до другог квартала 2018. отворено је око 68.000 нових радних места, у поређењу са 231.000 годину дана раније. Насупрот томе, раст БДП-а у региону повећао се са 2,5 процената у 2017. на 3,9 одсто прошле године, констатује се у извештају. Албанија и Црна Гора бележе највећи раст незапослености у региону, од по 3,3 процента, а следи их Северна Македонија са растом од 2,1 одсто.

Већина нових радних места отворена је у индустрији и услугама. У документу се напомиње да су жене и даље биле недовољно заступљене на тржиштима рада западног Балкана, али и указује на то да се више од половине повећања незапослености односило на њих. Такође се наглашава да је незапосленост достигла историјске минимуме у већини земаља западног Балкана, бележећи пад са 16,2 процента на 15,3 одсто у прошлој години, при чему су се националне стопе кретале од око 12 одсто у Србији и Албанији до 29 процената на Косову.

У региону је такође дошло до знатног смањења дугорочне незапослености, са врхунца од 1,5 милиона људи у 2011. на 776.000 у другом кварталу 2018. године. Ипак, незапосленост је и даље значајан изазов на западном Балкану, будући да су стопе два до три пута веће него у земљама ЕУ. У извештају се наводи да неформално запошљавање, један од главних изазова тржишта рада западног Балкана, још увек расте у Албанији и Северној Македонији, док у Србији опада.

Процена је да су углавном млади људи, старије жене и слабије образовани радници обављали неформалне послове у 2018. години.

– Побољшања у перформансама тржишта рада су охрабрујућа, али тренд успоравања даје разлоге за забринутост – рекла је Линда ван Гелдер, директорка Светске банке за западни Балкан. Још нам је, каже, потребан снажнији приватни сектор који ствара адекватна радна места, као и јавне политике којима се побољшава запошљавање како би се одржала успешност

тржишта рада у будућности. Упркос њиховом тешком положају на тржишту рада, стање запослености младих се побољшава, при чему је стопа незапослености опала за три процентна поена на 34,6 одсто. Већина су били дугорочно незапослени, у распону од готово 70 процената у Босни и Херцеговини до 43 одсто у Црној Гори.

У просеку, 50 одсто младих људи је радило на основу уговора на одређено време, чак осам од 10 на Косову и Црној Гори.

Иако опада, удео младих (15-24 године) који нису у радном односу, образовању нити обуци и даље је висок и износи 22,3 одсто. Стопе испод просека забележене су у Црној Гори и Србији (око 17 одсто), у поређењу са другим земљама западног Балкана (у распону од 24 до 26 одсто).

Кривични законик не помаже увек женама

Аутор: Катарина Ђорђевић

И промена прописа може да користи у борби са родним стереотипима и насиљем у породици, сматрају у Комитету УН против дискриминације жена

Као потписница Конвенције Уједињених нација о елиминисању свих облика дискриминације жена, Србија се обавезала да обезбеди свим женама пуно и једнако уживање свих људских права и слобода.

Комитет Уједињених нација против дискриминације жена у закључним запажањима за Србију истиче да наша земља бележи одређени напредак, али изражава забринутост због постојања родних стереотипа и насиља над женама, истакла је Милана Рикановић, шефица Агенције УН за родну равноправност у Србији.

Она је на јучерашњој конференцији за новинаре истакла да је Комитет УН поздравио напредак који је постигнут пре свега у погледу извршених законодавних реформи и ратификовања Истанбулске конвенције, али је упутио и значајне препоруке за унапређење родне равноправности и смањења родно заснованог насиља.

Програмска директорка Удружења грађанки Фем платз Косана Бекер је навела да је Комитет УН оценио да постоји много изазова кад је реч о решавању статуса Ромкиња, жена са села, жена са хендикепом, старијих жена и мигранткиња.

Истовремено, овај комитет је изразио забринутост због присуства анти-родног дискурса, додајући да се анти-родни ставови могу чути од представника највише власти, верских лидера и академске заједнице.

Она је додала да је забринутост присутна и због промовисања конзервативне идеје традиционалне породице, у којој се улога жене своди на мајку, што је погоршано недавном националном кампањом за подстицање рађања.

Директорка Центра за подршку женама Биљана Степанов оценила је да су реформе у друштву присутне, али су формалистичке природе и нису праћене суштинском имплементацијом закона. Она је додала да се највећи број препорука комитета односи на потребу санкционисања насиља над женама.

– И поред свих законских измена, имамо доживљај да насиље преовлађује у друштву, како у јавној, тако и у приватној сфери – рекла је Биљана Степанов.

Кад је реч о учешћу жена у политичком и јавном животу, Комитет је поздравио именовање прве премијерке 2017. и оснивање Женске парламентарне мреже, али је оценио да жене нису довољно заступљене у локалној управи, односно да се налазе на челу само девет од 169 општина, као и да жене из угрожених група нису довољно заступљене у јавном и политичком животу.

Комитет је препоручио и да се укине члан 16. Закона о јавном реду и миру и да се обезбеди женама које се баве проституцијом да не буду криминализоване законима. У области родно заснованог насиља, Комитет је међу препорукама навео да се размотри и ревидира Кривични законик, Породични законик, као и да се израде свеобухватна стратегија и акциони план за сузбијање свих облика родно заснованог насиља над женама, као и борба против родних стереотипа.

Комитет УН против дискриминације жена упутио је своја Закључна запажања и препоруке Србији 8. марта.

Радници Митросрема у штрајку због неисплаћених зарада

СРЕМСКА МИТРОВИЦА -

Запослени у Митросрему у Сремској Митровици, чланови Самосталног синдиката радника, рано јутрос су започели штрајк. Њихов једини услов, јесте исплата заосталих неисплаћених зарада. Надлежни који воде Митросрем кажу да је штрајк неоснован и да они за сада обавезе редовно исплаћују из средства редовног пословања.

Радници Митросрема испред службених просторија послали су поруку надлежнима да не одустају од штрајка све док им захтеви не буду испоштовани, а то је исплата зарада за део децембра, јануар и фебруар месец.

Према речима председника Синдиката у просеку плате запослених који штрајкују су око 40 хиљада динара и исплаћују им се у деловима.

Међу запосленима појавила се информација да ће седиште предузећа бити премештено у Београд, сто их додатно чини незадовољним.

На наше телефонске позиве директор фирме одговорио је кратко СМС поруком да је на састанку и није се више јављао.

Упитани за новонасталу ситуацију, из Министарства правде су нам рекли "да нема текућих кашњења у исплати зарада, већ се заостале плате, због који су запослени обуставили рад односе на период од 2010. године".

Из Министарства правде су нашој телевизији потврдили да је неоснована бојазан запослених да ће седиште фирме из Сремске Митровице бити премештено у Београд. Радници Митросрема ипак настављају штрајк до испуњења захтева.